

Peresmian Perguruan Tinggi Teknik Hindia (terjemah bebas oleh: Bambang Soemarwoto,...)

Pagi ini pada jam 9 di Bandung, peresmian Perguruan Tinggi teknik Hindia telah berlangsung dengan khidmat. Setelah pimpinan jajaran direktur, Bapak K.A.R. Bosscha, menyambut para hadirin, wakil dari Dewan Pengurus Lembaga Kerajaan untuk Perguruan Tinggi Teknik di Hindia Belanda, Ir. R.A. van Sandick memberi sambutan sebagai berikut:

Yang Mulia, Ibu van Limburg Stirum, Ibu-ibu dan bapak-bapak,

Yang kita saat ini saksikan adalah momen bersejarah yang sangat berarti dalam pembangunan Hindia: pendirian lembaga pendidikan tinggi pertama di kepulauan yang luas ini.

De geschiedenis van die stichting is bijzonder kort. In 1917 werd uit kringen van handel, industrie, landbouw- en nijverheids-ondernemingen en scheepvaart een kapitaal bjsengebracht, dat in 1919 was geklommen tot 3 1/3 millioen gulden.

De stichters constituueerden zich tot een Algemeen Bestuur van een vereeniging, welker doel duidelijk blijkt uit haar naam: Koninklijk Instituut voor Hooger Technisch Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Het Algemeen Bestuur assimileerde zich twee leden buiten de stichters, een vertegenwoordiger van het Ministerie van Koloniën, Jhr. Ir. J. C. van Reigersberg Versluis, en een vertegenwoordiger van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, waarvoor ik werd aangewezen.

Sejarah pendirian ini tidaklah panjang. Pada tahun 1917 dilakukan penggalangan dana dari kalangan dagang, industri, pertanian, pertambangan dan perkapalan, hingga pada tahun 1919 terkumpul sejumlah 3 1/3 juta gulden. Para pendiri bergabung dalam pengurus umum suatu yayasan. Tujuan yayasan tercermin pada namanya: Lembaga Kerajaan untuk Perguruan Tinggi Teknik di Hindia Belanda.

Pengurus umum yayasan mengundang dua anggota yang bukan berasal dari pendiri, yaitu wakil dari Kementerian Daerah Jajahan, Ir. J.C. van Reigersberg Versluis, dan saya sendiri yang ditunjuk sebagai wakil dari Lembaga Insinyur Kerajaan.

De vereeniging besloot in beginsel om aan Indië een Technische Hoogeschool aan te bieden. Een Raad van Beheer werd benoemd uit de stichters, en aangevuld met de beide reeds genoemde vertegenwoordigers.

Deze Raad werd ter zijde gestaan door een zeer veelzijdig samengestelde Onderwijscommissie, die op haar beurt aan een commissie van drie personen het samenstellen van een onderwijs-program opdroeg.

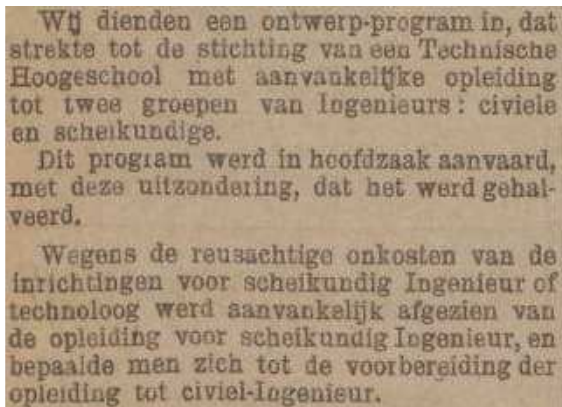
Dit waren Prof. Ir. C. W. Wejls, oud-Hoofdingenieur der B. O. W., destijds Hoogleraar in de tropische waterbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft, thans directeur der N. V. Rijstlanden Michiels-Arnold, Prof. Dr. S. Hoogewerff, oud-Rector-magnificus der Technische Hoogeschool, en ik als rapporteur.

Yayasan pada dasarnya menawarkan sebuah Perguruan Tinggi Teknik kepada Hindia. Dewan Pengurus terdiri atas para pendiri, dan dua wakil tersebut di atas.

Dewan Pengurus didampingi oleh komisi Pendidikan yang melibatkan banyak kalangan, yang pada gilirannya menugaskan suatu komisi yang terdiri

atas tiga orang untuk merancang program pendidikan.

Mereka adalah Prof. Ir. C.W. W. Weijs, mantan Kepala Insinyur B.O.W., guru besar teknik perairan tropis, juga director N.V. Rijslanden Michiels Arnold, Prof. Dr. S. Hoogewerff, mantan rektor Perguruan Tinggi Teknik, juga mantan guru besar kimia, dan saya sendiri sebagai penulis laporan.

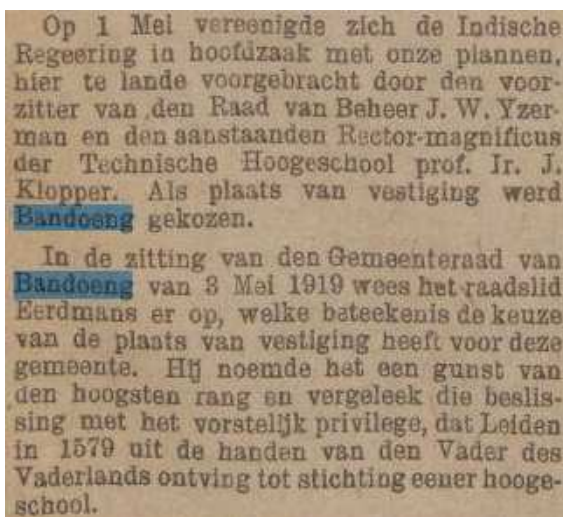
Wij dienden een ontwerp-program in, dat strekte tot de stichting van een Technische Hoogeschool met aanvankelijke opleiding tot twee groepen van ingenieurs: civiele en scheikundige.

Dit program werd in hoofdzaak aanvaard, met deze uitzondering, dat het werd gehalveerd.

Wegens de reusachtige onkosten van de inrichtingen voor scheikundig Ingenieur of technoloog werd aanvankelijk afgezien van de opleiding voor scheikundig Ingenieur, en bepaalde men zich tot de voorbereiding der opleiding tot civiel-Ingenieur.

Kami mengajukan rancangan program, yang melandasi pendirian Perguruan Tinggi Teknik dengan pendidikan perdana untuk dua kelompok insinyur: sipil dan kimia.

Program pada garis besarnya disetujui, tetapi harus diperkecil menjadi setengahnya. Karena biaya pendidikan teknik kimia sangat besar, rancangan pendidikan teknik kimia tidak diteruskan, dan persiapan dibatasi hanya untuk pendidikan insinyur sipil.

Op 1 Mei vereenigde zich de Indische Regeering in hoofdzaak met onze plannen, hier te lande voorgebracht door den voorzitter van den Raad van Beheer J. W. Yzerman en den aanstaanden Rector-magnificus der Technische Hoogeschool prof. Ir. J. Klopper. Als plaats van vestiging werd **Bandoeang** gekozen.

In de zitting van den Gemeenteraad van **Bandoeang** van 3 Mei 1919 wees het raadslid Eerdmans er op, welke batekenis de keuze van de plaats van vestiging heeft voor deze gemeente. Hij noemde het een gunst van den hoogsten rang en vergeleek die beslissing met het vorstelijk privilege, dat Leiden in 1579 uit de handen van den Vader des Vaderlands ontving tot stichting eener hoogeschool.

Pada tanggal 1 Mei Pemerintah Hindia melakukan pertemuan untuk membicarakan rencana kami, yang dibawa oleh Ketua Dewan Pengurus J.W. Yzerman dan calon rektor Perguruan Tinggi Prof. Ir. J. Klopper.

Bandung dipilih sebagai lokasi. Dalam pertemuan Dewan Kota Bandung pada tanggal 3 mei

1919, anggota dewan Eerdmans menekankan makna pemilihan kota Bandung ini. Ia menyebutnya sebagai suatu kehormatan tinggi, sebanding dengan kehormatan kerajaan dari Bapak Bangsa yang diterima oleh kota Leiden pada tahun 1579 berupa perguruan tinggi pertama di Leiden.

Van onze zijde willen wij gaarne verklaren dat wij de gemeente **Bandoeang** zeer erkentelijk zijn voor haar breede opvatting, die ons de stichting mogelijk maakt op dit fraaie terrein, waarvan de as ligt in de verbindingslijn van de groote berggen Malabar en Tankoeban Prahoe. Namens den Raad van Beheer, zeg ik den Burgemeester Coops, den Raad, den Directeur van Gemeentewerken en dien van het Bouwbedrijf en hun staf hartelijk dank voor de groote medewerking in zoo hooge mate van hen ondervonden.

Op 4 Juli 1919 had een eigenaardige plechtigheid plaats. Toen werden, in stede van de in Nederland gebruikelijke eerste steenlegging, vier waringin-boomen geplant, die het symbool zijn van de hoop en de verwachting, die wij koesteren.

Een woord van waardeering aan den bouwmeester Ir. H. Maclaine Pont, bouwkundig ingenieur van opleiding, doch artiest in hart en nieren, den ontwerper; en aan de uitvoerders van den bouw, den oud-Kolonel der genie V. L. Slors en den Kapitein der genie M. T. van Staveren, door den Legercommandant welwillend te onzer beschikking gesteld.

Kami ingin sampaikan penghargaan kepada Kota Bandung atas wawasannya yang luas, yang memungkinkan kami untuk mendirikan Perguruan Tinggi di daerah yang indah ini, dengan sumbu yang menghubungkan gunung Malabar dan Tankoeban Prahoe. Atas nama Dewan Pengurus, saya sampaikan ucapan terima kasih kepada Walikota Coopes, Dewan dan Direktur Pekerjaan Kota serta kontraktor bangunan bersama stafnya atas kerja samanya yang sangat baik.

Pada tanggal 4 Juli 1919 telah berlangsung peristiwa yang khidmat. Yaitu, meniru tradisi peletakan batu pertama di negeri Belanda, empat pohon waringin telah ditanam, yang melambangkan cita-cita dan harapan yang ingin kita raih.

Penghargaan kami sampaikan juga untuk pimpinan proyek Ir. H. Maclaine Pont, seorang insinyur arsitek, seniman, dan perancang; dan untuk pelaksana bangunan, mantan kolonel zen V.L. Slors dan kapten zen M.T. van Staveren, yang telah dibebastugaskan oleh komandan militer untuk membantu kami.

Het is een teeken des tijds, dat de eerste stap tot universitair academisch onderwijs in Indië gaat in de richting der ingenieurswetenschappen, in de richting der techniek. Alleen het beste is ten dezen goed genoeg voor Ind'ë.

Ons doel is, dat de toekomstige ingenieurs der Technische Hoogeschool te **Bandjoeng** gelijkwaardig zullen zijn met de ingenieurs der beste Westersche technische hoogeschoolen, hetgeen echter niet beteekenen mag, dat ons leerplan een slaafsche copie zou zijn van het Delftsche leerplan.

Want wij willen er steeds aan denken, dat elke ingenieuropleiding uit den aard der zaak rekening moet houden met de techniek van het land, waar de ingenieur verwacht te zullen arbeiden. En de techniek stelt in dit bergland van drie dimensien, waar het water als vriend wordt beschouwd voor de bevoeding van den akker, andere eischen dan in het vlakke en lage Nederland met zijn twee afzettingen, waar men het water, den gezwoeren erfvijand van den bewoner, wegmaakt uit den polder.

Een spoorweg van Krawang naar Padalarang stelt heel wat andere eischen dan van Zwolle naar Kampen, en een dienst van Waterkracht en Electriciteit zal in Nederland wel nimmer in die combinatie voorkomen. Maar ook de Indische techniek wortelt in de Westersche wetenschap en het peil van de kennis, op de te stichten hoogeschool aangebracht, zij niet lager dan dat van elders.

Adalah merupakan tuntutan jaman bahwa langkah pertama menuju perguruan tinggi di Hindia mengarah kepada ilmu rekayasa, jurusan teknik. Hanya yang terbaik di bidang inilah yang pantas diberikan untuk Hindia.

Tujuan kita adalah bahwa insinyur lulusan Perguruan Tinggi Teknik Bandung ini akan sejajar dengan insinyur dari perguruan tinggi terbaik di Barat. Namun, ini tidak berarti bahwa kurikulum kita akan merupakan jiplakan kurikulum Delft

Kita harus selalu ingat bahwa pendidikan insinyur pada hakikatnya harus mempertimbangkan kerekayaan di negeri dimana para insinyur akan bekerja. Di daerah pegunungan ini berlaku teknologi tiga dimensi, dimana air diperlakukan sebagai teman untuk pengairan. Hal ini memerlukan persyaratan yang berbeda dengan di Belanda, negeri yang datar dan rendah dimana air diperlakukan sebagai musuh bebuyutan yang harus dibuang keluar dari polder.

Rel kereta dari Krawang ke Padalarang menuntut persyaratan yang berbeda dengan rel kereta dari Zwolle ke Kampen. Contoh lain, pembangkit listrik tenaga air tidak akan pernah ada di Belanda. Namun demikian, teknologi di Hindia memiliki akar di ilmu pengetahuan barat, dan tingkat

keilmuan yang akan tercipta di Perguruan Tinggi yang baru ini tidak akan lebih rendah dari pada di tempat lain.

Jongelieden van elken landaard zijn op onze Technische Hoogeschool even welkom. Maar wij spreken den wensch uit, dat zij moge strekken tot heil der inheemsche bevolking.

Er is opgemerkt dat het aantal inheemschen, dat eindexamen doet van de Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus, veel minder stijgt dan dat van de leerlingen van anderen landaard. Geen wonder, want de gelegenheid tot verdere academische studie in Indië ontbrak.

En de resultaten van hun verdere studie bij uitzending naar Nederland waren tot dusverre teleurstellend. Na de stichting van de Technische Hoogeschool alhier hebben wij recht te verwachten dat begaafde inheemsche kinderen in grooter getal dan thans zich voorbereiden om verder te studeeren. Wij zijn dan ook overtuigd, dat het ons in dit opzicht op den duur aabibit niet zal ontbreken.

Anak-anak muda asal negeri manapun akan disambut di Perguruan Tinggi Teknik kita ini. Perkenankanlah kami menyampaikan angan-angan, mereka nanti akan berbakti demi kesejahteraan penduduk asli.

Menurut suatu pengamatan, penambahan jumlah penduduk asli yang lulus ujian sekolah menengah atas dengan masa ajaran lima tahun, jauh lebih sedikit dari pada penambahan murid-murid asal negeri lain. Tidakkah mengherankan, karena di Hindia tidak ada kesempatan untuk memperoleh studi akademi lanjut.

Pengiriman untuk studi lanjut ke Belanda sampai sejauh ini hasilnya mengecewakan. Dengan berdirinya Perguruan Tinggi di sini, kita bisa berharap bahwa jumlah anak-anak penduduk asli berbakat yang dapat melanjutkan studinya akan meningkat. Kami yakin bahwa pada jangka panjang pun dalam hal ini kita tidak akan kekurangan bibit.

Wat is nu de eigenlijke beteekenis van de stichting der Bijzondere Technische Hoogeschool te **Bandjoeng**?

Apa makna sebenarnya dari pendirian Perguruan Tinggi di Bandung ini? Maknanya adalah satu langkah menuju terciptanya emansipasi ekonomi dan sosial Hindia, suatu jalan yang memberikan perspektif yang luar biasa.

Het is een stap in de richting van de economische en sociale ontvoogding van Indië, een weg met reusachtige perspectieven.

De eerste stap naar een toekomst, waarin de kinderen des lands, in hun land opgeleid, in aanmerking komen, niet alleen voor de ondergeschikte, lager bezoldigde betrekkingen, maar waar zij, zooals de soldaten van Napoleon, die den maarschalksstaff in hun ransel droegen, zullen kunnen beklimmen de hoogste sporten van de ladder van den Rijksdienst in hun vaderland.

Dat is de groote beteekenis van de stichting der Technische Hoogeschool. Het is het doel, dat bij het geschenk aan Indië op den voorgrond stond.

Een doel zoo eenvoudig, zoo van zelfsprekend, zoo door en door logisch, zoo kerngezond, dat ieder, die liefde heeft voor dit schoone land, vurig zal begeeren zijn medewerking aan de voltrekking van dat doel te verleenen.

Het College van Directeuren, vertegenwoordigende den Raad van Beheer, heeft de leiding van de steffelijke belangen der Hoogeschool.

Zijn voorzitter K. A. R. Bosscha behoort tot de stichters. Daarnaast stond de president van de Factory der Nederlandsche Handel Maatschappij Engel, later Houtsma, die ons ten zeerste verplicht hebben door hun daadwerkelijken bijstand. Maar ook Houtsma trad wederom af en is met 1 Juli vervangen door Van Houten, in wien ik een oud-leerling der H. B. S. te Deventer begroet uit den tijd toen ik daar leeraar was.

[... bila perlu nanti diterjemahkan ...]

Met den eersten rector-magnificus vormt gij een college, dat reeds allerlei moeilijkheden had te overwinnen in de dagen van voorbereiding. Met de stichting is die voorbereiding nog geenszins voltooid. De Raad van Beheer legt het dagelijksch beheer met vertrouwen in Uwe handen. Het College van Curatoren, welke leden benoemd zijn of door de Regeering of door ons, breng ik den oprechten dank van den Raad van Beheer, dat zij zich hebben willen belasten met de zorg voor het geven van leiding aan de onderwijsbelangen der Hoogeschool. De veelzijdige samenstelling van het College is ons een waarborg, dat die belangen niet uit een eeng gezichtspunt zullen worden bezien.

[... bila perlu nanti diterjemahkan ...]

Gij, studenten, zult de eerste ingenieurs worden op deze Hoogeschool opgeleid. Gij zijt onze hoop, gij zijt de pioniers. Bedenk dat Indië en Nederland de oogen op U gevestigd hebben en dat de opvatting die gij van de studie zult hebben, Uw plaats in de maatschappij zal bepalen.

Kepada mahasiswa sekalian, anda akan menjadi insinyur pertama yang dididik di Perguruan Tinggi ini. Anda adalah tumpuan harapan kami, anda adalah pionir. Ingatlah bahwa anda akan menjadi perhatian Hindia dan Belanda, dan wawasan yang akan anda dapatkan dari studi di sini akan menentukan posisi anda di masyarakat.

Suatu langkah pertama menuju masa depan, dimana anak-anak negeri, yang dididik di negerinya sendiri, akan memiliki kesempatan bukan hanya menjadi bawahan tanpa peran berarti, tetapi seperti tentara Napoleon, yang dari mulai harus memikul perlengkapan jenderalannya, bisa meniti tangga hingga posisi tertinggi di pemerintahan ibu pertiwinya.

Itulah makna terbesar dari pendirian Perguruan Tinggi Teknik ini. Itulah tujuan yang melandasi anugerah ini kepada Hindia.

Tujuan yang sangat sederhana, yang wajar, yang sangat logis, berdasarkan akal sehat, sehingga siapapun yang mencintai negeri yang indah ini, akan termotivasi untuk memberikan sumbangsuhnya demi tercapainya tujuan tersebut.

Wij zijn dankbaar voor de aanvaarding van ons aanbod tot stichting der Technische Hoogeschool en van de groote medewerking die wij van de Indische Regeering en den Minister van Koloniën hebben ondervonden. Want zonder den krachtadigen steun van het Gouvernement zou de stichting niet hebben kunnen geschieden. Wij bevelen de Hoogeschool ook verder aan in de belangstelling.

Kami berterima kasih atas disetujuinya usulan kami untuk pendirian Perguruan Tinggi Teknik, dan atas kerja sama yang diberikan oleh pemerintah Hindia dan Kementerian Daerah Jajahan. Karena tanpa dukungan yang kuat dari pemerintah, pendirian ini tidak akan terwujud. Kami mohon agar kiranya Perguruan Teknik ini juga tetap mendapatkan perhatian di masa depan.

Hooggeleerde Klopper.

Mijn laatste woord is tot U. Voorzeker is het voor U een onvergetelijk oogenblik, nu Uw hartewensch vervuld is. Het zal U toch strijd gekost hebben het hoogleeraarsambt te Delft vaarwel te zeggen. Want gij waart daar zoo volkomen op Uw plaats.

Op het Algemeen Ingenieurscongres te Batavia, hebben wij allen kunnen waarnemen, hoe zoo goad als alle ingenieurs, samengestroomd uit verschillende streken van den archipel, U met geestdrift begroeten als hun oud-leermeester. Het bewustzijn een schoone taak op U te nemen heeft U geneept onze uitnodiging om op te treden als lid van het College van Directeuren en als eerste Rector-Magnificus der Technische Hoogeschool te aanvaarden.

Op 18 Mei 1920 heeft de Gouverneur-Generaal aan het slot van de rede, waar mede Zijne Excellentie den Volksraad opende, gezegd: „Indië heeft behoefte aan frische blijmoedige werkers; hier is geen verontschuldiging voor de moeheid, elders wellicht verklaarbaar. Het is opbouwende arbeid, die om vervulling vraagt, arbeid zoo aantrekkelijk, dat het een vreugde moet zijn zich daaraan te geven. Immuuu tegen de besmetting van gedruktheid, pakke, wie in dit veelgezegand land werkt, aan met het optimisme en het vertrouwen in eigen kunnen, dat onmisbaar is om welslagen te verzekeren”.

Guru Besar Klopper,

Akhir kata saya tujukan kepada anda. Tentunya ini akan menjadi momen yang tidak akan terlupakan, terwujudnya angan-angan anda. Tentunya untuk anda bukanlah suatu hal yang mudah meninggalkan posisi guru besar anda di Delft yang sangat terhormat.

Kami telah bisa melihat pada waktu kongres umum insinyur di Batavia, alangkah indahnya kalau para insinyur yang berasal dari kepulauan yang luas ini akan bisa memanggil anda sebagai gurunya. Dengan penuh kesadaran, anda menerima tugas yang mulia sebagai anggota jajaran direktur dan sebagai rektor pertama perguruan tinggi ini.

Pada tanggal 18 Mei 1920 dalam kata sambutannya di Volksraad mengatakan: [... bila perlu, nanti akan diterjemahkan]'

Wij hebben U hier te Bandoeng aan den arbeid gezien. Gij zijt een man, zooals de Gouverneur-Generaal die geschetst heeft. Mogen ook Uw collega's, waarvan ik hier Prof. Dr. J. Clay mag begroeten, mannen van dat karakter zijn.

Moge het U gegeven zijn de Bijzondere Technische Hoogeschool te Bandoeng te zien leven, bloeien en groeien tot een organisme voor het heil van Indië."

Nadat de Directeur van Onderwijs en de Voorzitter van het College van Curatoren het woord hadden gevoerd, betrad de Rector-Magnificus, Prof. J. Klopper, het spreekgestoelte om de volgende rede uit te spreken :

[... bila perlu nanti diterjemahkan...]

„Mijnheer de Gouverneur-Generaal, Mevrouw van Limburg Stirum, Mijne Heeren vertegenwoordigers van den Raad van Beheer, Curatoren en Directeuren dezer Hoogeschool, gij allen, die door Uwe zeer gewaardeerde tegenwoordigheid bijk geeft van Uwe belangstelling in deze Hoogeschool, Excellentie, Dames en Heeren :

Het is mij een voorrecht op dit uur en van deze plaats, voor een gehoor als de Technische Hoogeschool zelden meer in hare zalen zal mogen bevatten, eenige oogenblikken Uwe aandacht te vragen voor de taak die naar wacht en voor de geestdrift, waarmede zij die taak aanvaardt.

[... bila perlu nanti akan diterjemahkan ...

[Mulai paragraf ini adalah sambutan dari Prof. Klopper, rektor pertama ITB]

De Hooger Onderwijswet omschrijft in haar eerste artikel hooger onderwijs als te omvatten „de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen waarvoor een wetenschappelijke opleiding vereischt wordt”.

Aan deze omschrijving van hooger onderwijs wil onze hoogaschool ook voldoen. En daarmede aanvaardt ze, gelijk trouwens alle instituten voor hooger onderwijs, een tweeledige taak. Zij neemt op zich de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der technische wetenschap, en tevens de opleiding tot de maatschappelijke betrekking van ingenieur.

Artikel pertama undang-undang pendidikan tinggi menjelaskan pendidikan tinggi adalah 'pembentukan dan persiapan untuk mempratekkan ilmu pengetahuan secara mandiri dan untuk mengambil

peranan dalam masyarakat dimana latar belakang pendidikan keilmuan merupakan suatu prasyarat'.

Perguruan tinggi kami juga akan memenuhi definisi pendidikan tinggi ini. Karena itu, seperti juga berlaku untuk perguruan tinggi lainnya, kami memiliki tugas ganda. Kami memikul tugas membentuk dan menyiapkan insinyur agar bisa mempraktekkan ilmunya secara mandiri, dan mendidik mereka agar dapat mengambil peranan dalam masyarakat.

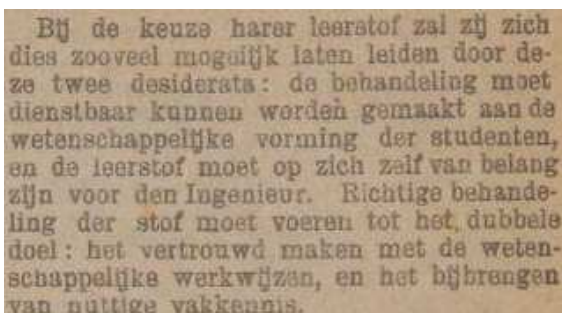

Beoefenaren der technische wetenschap, en beoefenaren der techniek wil zij afleveren. Hiermede zij niet gezegd, dat een afgestudeerde noodzakelijk zal behooren, het zij tot de eene, het zij tot de andere categoria, doch is bedoeld, dat ieder afgestudeerde een zoo gelukkig mogelijke samenvoeging zij van beide kwaliteiten, waarbij persoonlijke aanleg en lust, soms ook de omstandigheden, zullen beslissen, welke kwaliteit het meest op den voorgrond komt.

Die tweeledige taak wil zij aldus vervullen, dat zij onder het bijbrengen van voor den ingenieur noodige vakkennis en vakbedrevenheid hare studenten vertrouwd maakt met de wetenschappelijke methoden, die de techniek hebben groot gemaakt en nog grooter moeten maken.

Praktisi ilmu rekayasa dan praktisi teknologi adalah produk kami. Lulusan tidak dituntut untuk memilih menjadi praktisi mana. Namun demikian, mereka diharapkan dapat memadukan kedua kualitas ini. Selanjutnya, kemampuan dan motivasi pribadi, serta situasi dan kondisi yang ada, akan menentukan kualitas mana yang akan lebih menonjol.

Perguruan tinggi ini bertekad menunaikan tugas ganda tersebut, membekali insinyur dengan ilmu pengetahuan dan ketrampilan berdasarkan metode ilmiah yang selama ini telah dan masih akan memajukan teknologi.

Bij de keuze harer leerstof zal zij zich dies zooveel mogelijk laten leiden door deze twee desiderata: de behandeling moet dienstbaar kunnen worden gemaakt aan de wetenschappelijke vorming der studenten, en de leerstof moet op zich zelf van belang zijn voor den Ingenieur. Richtige behandeling der stof moet voeren tot het dubbele doel: het vertrouwd maken met de wetenschappelijke werkwijzen, en het bijbrengen van nuttige vakkennis.

Hooge eischen dus worden gesteld aan de leerstof, hooge eischen vooral ook aan de behandeling ervan.

Perumusan kurikulum akan sebanyak mungkin ditentukan oleh dua aspek: (i) penyampaian kurikulum harus berdampak positif terhadap

pembentukan keilmiahan para mahasiswa, dan (ii) kurikulum itu sendiri harus bermanfaat untuk insinyur lulusannya. Penyampaian kurikulum diarahkan untuk: menanamkan cara kerja ilmiah, dan menambah pengetahuan yang bermanfaat.

Kurikulum jelas harus memenuhi persyaratan yang tinggi, terutama dalam hal penyampaiannya.

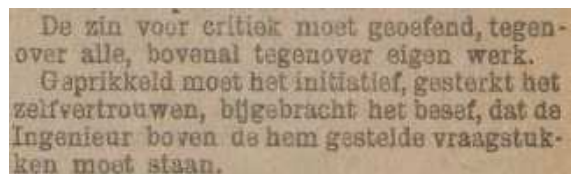

Wetenschappelijk moet die zijn; op het hoe en waarom, op het onderling verband der dingen komt het aan; zooveel mogelijk moet elk meer ingewikkeld verschijnsel worden geanalyseerd in andere, die als zijnde ons meer gemeenzaam geen dadelijke verklaring vragen.

Dat men daarbij met de keuze der te behandelen onderwerpen er naar streeft, de optredende moeilijkheden te doen zijn, evenredig aan de zich geleidelijk ontwikkelende capaciteit der leerlingen, schijnt een vanzelfsprekende eisch.

Semuanya harus berlandasan ilmiah. Namun pada hakikatnya semuanya akan berkisar pada bagaimana dan mengapanya, dan tentang saling keterkaitan antara segalanya. Setiap fenomena harus dianalisa hingga tidak ada keraguan lagi tentangnya..

Bahwa pemilihan metode penyampaian mata kuliah harus sedemikian rupa, sehingga tingkat kesulitan yang dihadapi seimbang dengan pengembangan secara bertahap kapasitas mahasiswa, adalah suatu tuntutan yang wajar.

De zin voor critiek moet geoefend, tegenover alle, bovenal tegenover eigen werk. Gaprikkeld moet het initiatief, gesterkt het zelfvertrouwen, bijgebracht het besef, dat de Ingenieur boven de hem gestelde vraagstukken moet staan.

Echter, de eigenaardige omstandigheden, onder welke de Ingenieur later zijn taak zal verrichten, maken bij dit alles een zeker voorbehoud noodig.

Want dit is de eerste eisch, later aan den Ingenieur gesteld: er moet werk uit zijn handen komen.

Daarom wel zoeken naar het hoe en waarom, maar als de tijd dringt een verschijnsel, mits goed waargenomen en zoo mogelijk gemeten, aanvaarden en tot eigen grondslag maken van verdere beschotwingen.

Daarom wel scherpe critiek, doch op het juiste oogenblik het besef, dat het betere de vijand is van het goede, en dat een goede oplossing de voorkeur verdient boven in het geheel geen — de technische vraagstukken in hun steeds meer omvattenden omvang zijn thans vaak nog niet van dien aard, dat er slechts een oplossing zou zijn; meestal zijn er meer, en is het niet mogelijk afdoend aan te geven welke de beste zou wezen.

Keinginan untuk mengeritik harus dilatih, terhadap segalanya, terutama terhadap pekerjaannya sendiri. Inisiatif harus dipupuk, dengan menanamkan rasa percaya diri dan kesadaran, bahwa insinyur harus menghadapi tantangan yang dihadapkan kepadanya.

Namun demikian, beragamnya keadaan yang nanti harus dihadapi oleh seorang insinyur dalam melaksanakan tugasnya adalah merupakan suatu bentuk ketidakpastian.

Karya nyata adalah tuntutan pertama yang nanti harus dipenuhi oleh seorang insinyur. Karena itu, tetap bertekad mencari tahu bagaimana dan mengapanya, tetapi kalau waktu mendesak, buat pertimbangan sendiri berdasarkan pengamatan dan pengukuran yang baik.

Kritikan tajam selalu diperlukan, namun pada saat yang tepat perlu disadari bahwa "the better is the enemy of the good", solusi yang baik (tidak sempurna) lebih baik dari pada tidak ada solusi sama sekali – permasalahan teknis semakin sulit dan rumit, dan pada umumnya memiliki banyak solusi; sering tidak mungkin bisa memilih solusi mana yang terbaik.

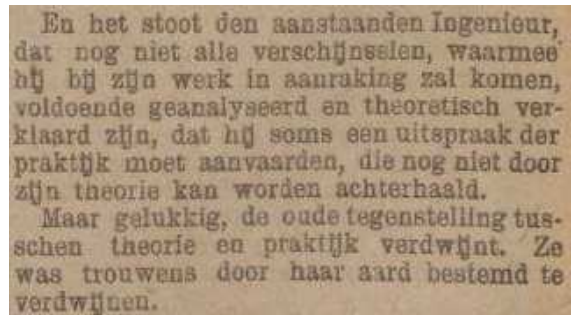
Het besef ook, dat aan alle te stellen eischen niet kan worden voldaan: dat elk project een compromis is, tot het sluiten waarvan men moet weten over te gaan, als alle factoren behoorlijk zijn gewogen. Geprikkeld moet het initiatief, de drang tot het zelf oplossen van moeilijkheden, doch gewezen tevens op de waarde der oplossingen van anderen; kennismaking en waardeering van wat bestaat is noodig eer men zelf uitvindt. Gesterkt het zelfvertrouwen, zeker, doch bijgebracht tevens de overtuiging, dat in den strijd met de natuur de Ingenieur tot onafgebroken waakzaamheid, tot pijnlijke voorzichtigheid is genoopt. Niet zonder verzet komen de jongeren tot aanvaarding van al dit voorbehoud. Vol vertrouwen als ze zijn in de wetenschap hunner keuze, verwachten ze van haar voor elk vraagstuk een, de beste oplossing zien ze met soms kwalijk verholen teleurstelling verklaard hoe verschillende ontwerpers tot verschillende projecten kunnen komen.

Perlu disadari, tidak semua persyaratan (keinginan) dapat dipenuhi: setiap proyek adalah suatu kompromi, asalkan semua faktor telah dipertimbangkan dengan masak-masak.

Inisiatif harus distimulasi: keinginan untuk mencari solusinya sendiri, dengan menghargai solusi yang telah ditemukan orang lain; yaitu menghargai penemuannya sendiri dengan cara merujuk kepada

dan menghargai apa yang telah ada sebelumnya. Tingkatkan percaya diri, tapi tanam keyakinan bahwa perjuangan terhadap kekuatan alam memerlukan keseksamaan dan kehati-hatian yang terus-menerus.

Tidak mudah untuk anak-anak muda menghadapi segala ketidakpastian ini. Rasa percaya diri tinggi terhadap bidang keahliannya menumbuhkan keyakinan akan kemampuan menemukan satu solusi terbaik untuk setiap masalah, Akibatnya, mereka sering sulit menerima kenyataan berbagai perancang yang menghasilkan beragam proyek.

En het stoot den aanstaanden Ingenieur, dat nog niet alle verschijnselen, waarmee hij zijn werk in aanraking zal komen, voldoende geanalyseerd en theoretisch verklaard zijn, dat hij soms een uitspraak der praktijk moet aanvaarden, die nog niet door zijn theorie kan worden achterhaald. Maar gelukkig, de oude tegenstelling tussen theorie en praktijk verdwijnt. Ze was trouwens door haar aard bestemd te verdwijnen.

Insinyur juga harus menghadapi kenyataan, bahwa tidak semua fenomena yang akan ia hadapi telah ada penjelasan teoritisnya, sehingga kadang-kadang ia terpaksa menerima nalar praktis, yang belum dapat dijelaskan oleh teori yang ia kuasai.

Tetapi untunghlah pertentangan antara teori dan praktek semakin pudar, karena memang pertentangan seperti itu akan hilang dengan sendirinya.

Zoolang de theorie der ingenieursvakken nog in het begin harer ontwikkeling was moest zij veel in den loop der eeuwen verzamelde ervaring onverklaard laten en stond zij op veleeriel gebied ten achter bij de praktijk, die de ervaring zonder of met voor de theorie moeilijk aanvaardbare verklaring verwarke. Maar al naar mate ze zich verder ontwikkelde, werd het door haar beheerschte gebied grooter, en bleek zij steeds meer in staat, niet slechts de praktijk te vervangen doch zelfs die te verbeteren. Er mogen voor haar nog vele onopgeloste vraagstukken onvoldoend verklaarde verschijnselen zijn, ze werkt aan de oplossing en de nadere verklaring, met godsen uitslag of met gegrond vertrouwen daarop. En nu de reusachtige groei der techniek nieuwe problemen heeft gesteld, nieuwe materialen verschaft en nieuwe werkwijzen gevraagd, nu de oude, beproefde regelen der praktijk zelfs rationeel gewijzigd niet meer toepasselijk zijn en het vertrouwen hebben verloren, nu is het pleit beslecht: zonder voorbehoud is de leiding der techniek bij de theorie gekomen.

Suatu teori yang masih berada dalam tahap awal pengembangannya, belum dapat menjelaskan nalar praktis berdasarkan pengalaman yang terkumpul selama berabad-abad. Dalam berbagai bidang, teori dapat dikatakan tertinggal oleh nalar praktis yang mengandalkan pengalaman, yang secara teoritis sebenarnya sulit diterima.

Tetapi dengan semakin berkembangnya teori, liputannya pun akan semakin luas, sehingga praktek yang ada akan dapat diganti atau setidaknya diperbaiki.

Walaupun masih banyak fenomena yang belum dapat diterangkan secara teoritis, solusi dan penjelasannya akan tetap dicari, hingga diperoleh hasil yang baik atau dapat dipercaya. Perkembangan teknologi saat ini membawa tantangan baru, menyediakan material baru dan menuntut cara kerja yang baru. Cara-cara praktis, walau dalam versi yang secara rasional telah diperbaiki sekalipun, tidak lagi dapat diterapkan, tidak lagi dapat dihandalkan. Kesimpulannya, teori lah yang akan membawa kemajuan teknologi.

Reusachtig is de vlucht, onder die leiding genomen.

Dienaresse der menschheid als de techniek is, heeft zij zich door hare voortreffelijke diensten onmisbaar gemaakt, en beneerscht thans steeds meer en meer leven en maatschappij. Hare verantwoordelijkheid wordt grooter en grooter; het stof-felijk welzijn van allen, die met de bescha-ving in ook de alleroppervlakkigste aan-raking zijn gekomen, ligt in hare handen.

Teneinde de hen toevertrouwde taak naar behoren te kunnen vervullen moet de In-genieur over steeds ruimer gebied zijn be-moeiingen uitsprekken.

En thans zijn studie en beoefening der techniek in engeren zin slechts een deel van zijn arbeidsveld; nu alle maatschappelijke verhoudingen den invloed zijner werk-zamheden ondergaan, wordt hem meer en meer bij het regelen en ontwikkelen dier verhoudingen medezeggenschap en leiding gegeven.

Hij mag zich daaraan niet onttrekken; hij wil zich daaraan niet onttrekken. En deze Hoogeschool rekent het zich tot plicht haren studenten, hij te brengen het besef da-n u taemend economische en maatschappelijke beteekenis van hun toekomstig werk.

Ook hier weer geldt, dat aanleg en roeping voornamelijk zulten beslissen, of de aanstaande Ingenieur later zich zal bepalen tot het meer constructie-werk, dan wel zich ook of vooral op maatschappelijk en economisch terrain zal bewegen.

Sebagai abdi manusia, teknologi telah menunjukkan peran yang tak lagi tergantikan, yang semakin mengatur sendi-sendi kehidupan dan kemasyarakatan. Tanggung jawabnya semakin besar; kesejahteraan umat semakin tergantung terhadapnya, bahkan dalam budaya yang baru tersentuh teknologi sekalipun.

Agar dapat menunaikan tugas yang dipercayakan kepadanya, seorang insinyur harus mampu mengembangkan keterlibatan dan perannya untuk mencakup bidang yang semakin luas.

Studi dan pelatihan yang didapatkannya hanya mencerminkan sebagian kecil saja dari medan pekerjaannya. Sekarang semua sendi kehidupan bermasyarakat berkaitan langsung dengan karyanya. Dalam mengatur dan mengembangkan keterkaitan ini, ia akan semakin memainkan peran memimpin.

Insinyur tidak boleh dan tidak akan bisa menyangkal peran ini. Perguruan tinggi menaruh kepercayaan kepada mahasiswanya bahwa mereka sadar akan kewajibannya, bahwa pekerjaannya nanti akan memiliki arti yang penting secara ekonomis maupun kemasyarakatan.

Namun, niat dan panggilan lah yang akhirnya menentukan apakah seorang insinyur akan bekerja dalam bidang konstruksi, atau lebih banyak berkoprasi dalam bidang ekonomi maupun kemasyarakatan.

De Hoogeschool bestist daarin niet; aan haar is het, het beste in hare studenten tot leven en ontwikkeling te brengen, opdat ieder zich bewust worde van zijn kunnen en vervuld van den drang, dit kunnen te stellen in dienst der menschheid.

Dat is van de Hoogeschool de roeping: van ieder harer studenten de persoonlijkheid tot volle ontplooiing te brengen.

Geen eenvormigheid, geen dwang tot groei in een bepaalde richting. Natuurlijk zij en leiding, krachtige leiding zelfs waar die noodig blijkt; geen leiding die zich voor velen beperkt tot bemoeienis met de resultaten der studie gelijk die meer of minder gebrekkig aan den dag komen bij examens, doch eene, die zich richt op de studie zelf, die noopt tot ernstigen arbeid en prikkelt tot eigen krachtsinspanning.

Bukanlah peran perguruan tinggi untuk menentukan pilihan di atas. Peran perguruan tinggi adalah menjadikan mahasiswa hidup dan berkembang, sadar akan kemampuannya untuk berbakti bagi umat manusia. Itulah panggilan perguruan tinggi: membentuk pribadi mahasiswa untuk mengembangkan diri sepenuhnya.

Tidak ada keseragaman, tidak ada tekanan untuk berkembang ke satu arah. Tentu saja, diperlukan kepemimpinan perguruan tinggi yang kuat; bukan kepemimpinan melulu tentang hasil ujian,

tetapi tentang studi itu sendiri, yang menuntut dan mendorong kerja keras serta usaha sendiri.

En vrijheid van studie zij voor de meer gevorderden, voor hen, wien zij nuttig is, het kenmerk van het onderwijs, vrijheid van studie in de eenig-juiste beteekenis, deze namelijk, dat de student zich zelf zijn onderwerpen van diepere studie kiest. Zeker, er zullen er zijn, die liever dan hun eigen weg te gaan zich houden aan de algemeene, als men wil technica-encyclopaedische ontwikkeling van den Ingenieur; voor velen zal dat ook het beste wezen. Het is deze hoogeschool een plicht en een voorrecht, hen op te leiden tot beoefenaren der techniek, hen voor te bereiden voor de maatschappelijke positie van Ingenieur; zij dient daarmee de opgeleiden en de maatschappij beide. Maar anderen zullen op grond van hun aanleg de voorkeur geven aan speciale studien, zullen liever dan van alle onderdeelen der vak-techniek gelijktijdig kennis te blijven nemen, zich zetten tot diepergaande van eenig voor hen aantrekkelijk onderwerp.

Kebebasan studi bagi yang memiliki kemampuan adalah makna hakiki dari pendidikan, yaitu setiap mahasiswa berhak memilih sendiri topik mana yang ingin ia tekuni.

Tentu, akan ada yang ingin membatasi pada hal-hal yang umum saja, kalau ingin menjadi insinyur yang seperti ensiklopedi-teknik.

Adalah merupakan suatu kewajiban dan kehormatan bagi perguruan tinggi ini, untuk mendidik mahasiswa menjadi praktisi teknologi, menyiapkan diri mereka untuk mengambil peran di masyarakat, yang bermanfaat baik untuk dirinya maupun masyarakat.

Tetapi, akan ada juga, yang daripada mempelajari semua dari segala studi secara merata, memilih studi-studi khusus dan mendalami topik-topik yang menarik untuk dirinya.

Hun zij alle aanmoediging. Zij zijn en worden de beoefenaren der technische wetenschap; uit hen komen voort de mannen, die de verdere technische ontwikkeling der maatschappij haar richting zullen geven. Een wonderschoon arbeidsveld ligt voor ons open. Het menschelijk kunnen op technisch gebied heeft zich tot het wonderbaarlijke ontplooid; de behersching der natuurkrachten wordt steeds grooter. Voor den waren Ingenieur, voor hem, die zijn vak lief heeft, is het een bron van trots en een grond van dankbaarheid, te behooren tot den staf, die leiding geeft in den strijd tegen die krachten. Deze gevoelens geven hem bezieling bij zijn werk. Tot zulke ingenieurs wil deze Hoogeschool hare studenten vormen.

Kepada mereka lah dukungan sepenuhnya akan diberikan. Mereka lah yang akan menjadi praktisi ilmu rekayasa. Dari merekalah akan lahir orang-orang yang akan menentukan arah perkembangan masyarakat berbasis teknologi.

Lapangan pekerjaan yang indah terhampar di hadapan kita. Kemampuan manusia pada bidang teknologi telah membawa perkembangan yang mengagumkan; pengendalian kekuatan alam jadi semakin dahsyat.

Untuk insinyur yang sejati, yang mencintai bidang keahliannya, kebanggaan dan rasa terima kasihnya tumbuh dari perasaan terlibat dalam suatu tim yang memimpin perjuangan menghadapi kekuatan alam. Perasaan seperti itulah yang akan memberinya inspirasi dalam bekerja.

Mencetak insinyur seperti itulah, tujuan perguruan tinggi ini.

Mijnheer de Gouverneur-Generaal, Excellentie. Van vertrouwen in het welslagen van onzen arbeid mogen mijne woorden hebben blijk gegeven, het slot der rede, waarmede Uwe Excellentie de huidige zitting van den Volkeraad heeft geopend, geeft mij vertrouwen door U niet te worden misverstaan.

Ik dank Uwe Excellentie voor die woorden, die mijn medewerkers en mij een spoorslag te meer zijn ons met geestdrift te wijden aan onze taak, tot voldeening van ons zelf, tot beantwoording aan het vertrouwen, door Uwe Excellentie in ons gesteld, tot heil van Indië.

Op dit oogenblik gaan onze gedachten uit naar hem, wiens voortvarendheid en doorzicht, wiens stuwkracht de spoedige totstandkoming der Hoogeschool hebben bewerkt, naar den Voorzitter van den Raad van Beheer, den Heer IJzerman.

Als deze Hoogeschool wordt wat zij hoopt te worden, dan zal dat zijn dank zij hem die niet slechts door ruime opvatting geleid hare stichting heeft voorbereid, doch wiens geest haar bezielt, en moge blijven bezielen.

Wat ik zelf aan hem te danken heb, aan vriendschap, steun en raad, niet het minst ook omdat hij mij van zijn liefde voor Indië heeft medegedeeld, sta mij steeds voor oogen.

Mijnheer de Vertegenwoordiger van den Raad van Beheer, zeer geachte Heer Van Sandick. Ik acht het een gelukkig voor teken voor den bloei der Hoogeschool, dat de Raad van Beheer zich door U doet vertegenwoordigen bij deze plechtigheid. Aan U, den Raad vermag te doen van den geest, waarmede de Hoogeschool haar taak aanvaardt. Moge zij niet blijven beneden den wensch harer stichters, moge zij niet tekort doen aan het praedicaat „Koninklijk”, door het instituut gevoerd.

Mijnheer de Directeur van Onderwijs en Eeredienst, zeer geachte Heer Creutzberg.

Niet aan mij is het, allen, die de totstandkoming der Hoogeschool door nu steun hebben bevorderd, daarvoor dank te zeggen; echter kan ik niet nalaten met een enkel woord te gedenken Uwe hooge opvatting van hooger onderwijs en zijn beteekenis voor Indië, die de besprekingen met U steeds weer tot een genoegen maakte, die Uw gehele Departement doordrong, en waarvoor ik U met nadruk dank zeg.

Mijne Heeren Curatoren, Krachtige invloed op de ontwikkeling en den bloei der Hoogeschool zal door U worden geoefend.

Wij, mijn medewerkers en ik, laten hare belangen vol gerustheid aan Uw college over, overtuigd, dat weloverwogen en goed gemotiveerde voorstellen bij U een welwillende ontvangst en een krachtigen steun zullen vinden. De hartelijke belangstelling,

die ik bij het voorbereidend werk mocht ondervinden van U, zeer geachte Carpentier Alting, Voorzitter van Curatoren, noopt mij dezen daarvoor wel mijn dank te betuigen, terwijl de steun en de vriendschap, mij geschonken door U, beste Siors, thans secretaris van het College, gemakkelijke samenwerking ook in de toekomst waarborgen.

Mijne Heeren Directeuren.

Als gemachtigden van den Raad van Beheer de meer stoffelijke belangen der Hoogeschool behartigende, heeft Uw college getoond bezielt te zijn met dezelfde liefde jegens haar, die den Raad van Beheer leidt bij zijn beslissingen. Uw krachtige steun heeft de overwinning van allerlei moeilijkheden mogelijk gemaakt; de wijze waarop zij, Mijne Heeren Bosscha en Houtsma, mede leiding gegeven hebt aan de voorbereiding der Hoogeschool, geeft U recht op hare en mijne blijvende erkentelijkheid.

Mijne Heeren Ingenieurs.

De groote belangstelling zoo van U persoonlijk als van Uwe vereenigingen is mij een steun en een geruststelling bij de aanvaarding mijner taak. Het was een der heerlijkste ervaringen bij mijn eerste bezoek aan dit heerlijk land, de hartelijkheid, die ik van U allen ondervond.

De gemeenschappelijke herinnering aan die andere Technische Hoogeschool bleek een bij uitstek krachtige band. Zeifs op dit oogenblik gaan onze gedachten uit naar Delft; wij zijn ons bewust wat ons daar is geschonken; wij herdenken met groot dankbaarheid de Delftsche Hoogeschool. En ik zelf moet mij verzetten tegen het gevoel, van weemoed dat mij bekruipt, als ik terugdenk aan mijn vorigen werkkring.

Het is mij een behoefte des harten, van deze plaats mijn dankbaarheid uit te spreken over wat mijn oude hoogeschool, ook toen ik er niet meer student was, mij is geweest.

Vol erkentelijkheid gedenk ik op dit oogenblik allen, Curatoren, ambtgenooten, en studenten, die mijn aanwezen in Delft tot een mij schoonen tijd hebben gemaakt. Als ik niet te zeer blij beneden de verwachtingen, die aan mijn werk hier mogen worden gesteld, worde dat toegeschreven aan de voorbereiding, mij voor mijn taak hier geschonken door omgang en voorbeeld van mijn Delftsche omgeving.

Moge de Bandaengsche Hoogeschool er in slagen zich in de harten harer leerlingen dezelfde plaats te veroveren als de Delftsche dit deed en doet!

[... bila perlu, nanti diterjemahkan ...]

Mijne Heeren Studenten. De werkelijke bloei dezer hoogeschool ligt voor een groot deel in Uwe handen.

Zij wil U de gunstigst-mogelijke gelegenheid bieden tot technisch-wetenschappelijke vorming; zij zal naar vermogen er toe medewerken, dat Uwe maatschappelijke ontwikkeling tot haar recht kome.

Aan U de U geboden gelegenheid te gebruiken, aan U door de hooge opvatting Uwer taak te waarborgen, dat de offers, verbonden aan de stichting en instandhouding dezer Hoogeschool, goed basteed zijn. Gij hebt door Uwe inschrijving een veelzijdige verplichting op U genomen, niet enkel tegenover U zelf, niet slechts ook tegenover de Hoogeschool, maar tegenover geheel Indië, dat, nu aan zija dringenden wensch om hooger onderwijs is voldaan, U toevertrouwt te bewijzen, dat die wensch gegrond was.

Gij hebt U een studie gekozen, overal schoon, in dit land schooner dan ergens anders. Indië roept om werkers, die in zija stoffelijke nooden kunnen voorzien; aan U de taak, mede te werken aan de economisch-onbegrensde ontwikkeling van dit heerlijk land aan de Hoogeschool, U daar toe voor te bereiden.

God geve daarop Zijn zegen.
Ik heb gezegd."

Para mahasiswa sekalian, bagaimana nanti jadinya perguruan tinggi ini sebagian besar tergantung pada anda sendiri. Perguruan tinggi ini akan memberikan kesempatan yang terbaik dalam bidang ilmu rekayasa; dan sejauh kemampuannya akan bekerja sama demi masa depan anda di masyarakat.

Andalah yang akan memanfaatkan kesempatan ini, tugas andalah untuk memanfaatkannya dengan baik, agar berbagai pengorbanan demi berdirinya dan bertahannya perguruan tinggi ini tidak akan menjadi sia-sia. Dengan terdaptarnya anda sebagai mahasiswa, anda memiliki kewajiban, bukan terhadap diri anda sendiri saja, bukan juga hanya terhadap perguruan tinggi ini, tapi terhadap Hindia secara keseluruhan, karena angan-angan untuk memiliki pendidikan tinggi di Hindia sekarang telah terwujud, maka anda menjadi tumpuan harapan untuk membuktikan bahwa angan-angan itu beralasan.

Anda telah memilih studi anda. Hindia memerlukan pekerja yang mampu memenuhi kebutuhannya. Tugas anda lah mendukung pembangunan ekonomi di negeri yang nyaman ini. Tugas perguruan tinggi lah mempersiapkan anda.

*Tuhan, mohon berkatMu.
Sekian sambutan dari saya."*

[... bila perlu, paragraf berikut ini bisa diterjemahkan ...]

Na den rector sprak de Burgemeester van **Bandoeng**, om namens de Gemeente te getuigen van hare vreugde, dat de Hoogeschool binnen hare palen wordt gvestigd, hare volle medewerking toezeggende waar de belangen der Hoogeschool die vragen, en het welkom toeroepend aan hoogleeraren en studenten.

De Heer A Djajadiningrat, Regent van Sarang, acht het zija plicht, tolk te zijn der gevoelens van de laadkinderen, bij een voor de ontwikkeling dezer landen zoo gewichtige gebeurtenis als de **opening** dezer Hoogeschool. Hij dankt de stichters voor hun initiatief en hun doortastendheid, de Regeering die op onbekrompen wijze steun en medewerking heeft verleend, de Gemeente Bandoeng, en allen die hun hulp hebben verleend.

Dat de eerste Hoogeschool een technische is, verbaast niemand; ze zal in Indië's ontwikkelingsproces van groote betekenis blijken. Deze beteekenis ligt niet enkel in de voorziening van technische krachten; ook op het wetenschappelijk leven zal invloed worden geestend; wellicht zelfs mag worden gehoopt, dat ze de stichting van een volledige universiteit zal bevorderen.

Na den rector sprak de Burgemeester van **Bandoeng**, om namens de Gemeente te getuigen van hare vreugde, dat de Hoogeschool binnen hare palen wordt gvestigd, hare volle medewerking toezeggende waar de belangen der Hoogeschool die vragen, en het welkom toeroepend aan hoogleeraren en studenten.

De Heer A Djajadiningrat, Regent van Sarang, acht het zija plicht, tolk te zijn der gevoelens van de laadkinderen, bij een voor de ontwikkeling dezer landen zoo gewichtige gebeurtenis als de **opening** dezer Hoogeschool. Hij dankt de stichters voor hun initiatief en hun doortastendheid, de Regeering die op onbekrompen wijze steun en medewerking heeft verleend, de Gemeente Bandoeng, en allen die hun hulp hebben verleend.

Dat de eerste Hoogeschool een technische is, verbaast niemand; ze zal in Indië's ontwikkelingsproces van groote betekenis blijken. Deze beteekenis ligt niet enkel in de voorziening van technische krachten; ook op het wetenschappelijk leven zal invloed worden geestend; wellicht zelfs mag worden gehoopt, dat ze de stichting van een volledige universiteit zal bevorderen.

Namens de Chineezen sprak Dr. Yap, hij wijst er op, hoe door het opheffen der pachten en den aankoop door het Gouvernement van particuliere landen groote kapitalen vrij komen, die opnieuw belegging zoeken, en die pas in industrieele ondernemingen kunnen worden belegt, als voldoende technische krachten beschikbaar zijn; hij eindigt met den wensch, dat de Hoogeschool een stieraad moge worden niet slechts voor Indië, maar voor geheel Azië.

Daarna was het woord aan den President-Directeur, die besloot met den Gouverneur-Generaal eerbiedig te verzoeken, de Hoogeschool wel voor geopend te willen verklaaren, en daarna, ten bewijze daarvan, een oorkonde te willen teekenen.

Daarna werd het woord verleend aan den Heer K. A. R. Bosscha tot het houden van zijne siroede.

„Excellentie, Gravin van Limburg Stirum, Dames en Heeren!

Alvorens de plechtige **opening** van de Technische Hoogeschool een aanvang neemt, rust op mij de aangename taak, een woord van dank uit te spreken tot Uwe Excellentie, voor de groote bereidwilligheid, waarmede U de oprichting van de Technische Hoogeschool heeft gestemd en de groote hulp, die wij van Regeeringszijde mochten ontvangen, waardoor het mogelijk is geweest, om nog dit jaar den eersten cursus te kunnen aanvangen. Het is ons een groot voorrecht, dat Uwe Excellentie zich bereid heeft verklaard zoo straks de Technische Hoogeschool te willen openen, waarmede een daad zal geschieden, die voor altijd in de geschiedenis van Nederlandsch-Indië zal worden gegrift.

Ook de groote medewerking van den Directeur van Onderwijs, den Heer Creutzberg, wordt op hoogen prijs gesteld.

Bij de oprichting van de eerste Hoogeschool in Nederlandsch-Indië deden zich vele onverwachte moeilijkheden voor, welke echter, dank zij de hulp van den Directeur van Onderwijs, geen noemenswaardige vertraging bij de stichting hebben gegeven.

Het College van Directeuren was echter zeker niet in de moeilijke taak — hem opgedragen, om op heden alles zoo ver gereed te hebben, dat de cursus kan worden geopend — geslaagd, ware het niet dat de Raad van Beheer in Nederland, de meest mogelijke vrijheid van handelen aan dit College heeft verleend.

Waar de zeer zorgvuldige voorbereiding in Holland, hier en daar eens een leente vertoonde of een wijziging behoefde, kon steeds, langs telegrafischen weg in enkele dagen beslissing worden verkregen in die enkele gevallen, die buiten de ruime bereikbaarheid van Directeuren vielen.

Het is daarom, dat ik een woord van dank richt voor de ruime opvatting van den Raad van Beheer en speciaal tot zijn Voorzitter, den Heer IJzerman, die zich de ten uitvoerlegging van het schoone plan van de stichting van deze school, tot levenstaak heeft gesteld.

Wij waardeeren evenzeer het werkzaam aandeel, dat de Heer Van Sandick in de werkzaamheden van dien raad heeft gehad, hetwelk hij ook heden weder heeft getoond.

Het is ons een groot genoegen te kunnen constateeren, dat de belangstelling voor de Hoogeschool van algemeenen aard is. Van verschillende zijden mochten wij de bewijzen daarvoor ontvangen.

Zoo gewerd ons nog onlangs een belangrijk bedrag van den Heer Sibinga Mulder, als eerste bijdrage voor de oprichting van een fonds, waaruit de kosten van prijsvragen zullen worden bestreden, waarbij de deelnemers noch door nationaliteit, noch door geografische grenzen in hunne deelname mogen worden beperkt.

Het College van Directeuren heeft deze gift dankbaar aanvaard en hoopt, met den schenker, dat zijn voorbeeld door anderen zal worden gevolgd.

De Gemeente **Sandoeng** heeft een groot aandeel gehad in het slagen der plannen. En dan denken wij in de eerste plaats aan de groote offervaardigheid, en aan de persoonlijke hulp, die wij van den Burgemeester, van den Directeur van Gemeentewerken en van den Directeur van het Bouwbedrijf, mochten ondervinden.

Ook de Directeur van Gouvernements Bedrijven heeft ons veel medewerking verleend. Dank zij de bemiddeling van het Aanschaffing-Bureau en van de Staatsspoorwegen, konden wij steeds over voldoende bewerkt hout beschikken, hetgeen het voornaamste materiaal uitmaakte, dat voor den bouw is gebezigd.

Met waardeering herdenk ik hier de bereidwilligheid waarmede Zijne Excellentie de Legationnaire de dessten afstand van den Heer van Staveren. Want zonder de diensten van den Heer Siors, den Heer van Staveren, het Hoofd van de werkplaatsen der Staatsspoorwegen en het ontwerp- en uitvoerend personeel, zouden wij nimmer op tijd zijn gereed gekomen om thans de inwijding te kunnen doen plaats vinden.

Excellentie!

Wij meenen dat thans het oogenblik is om U te verzoeken de Technische Hoogeschool te willen openen."

Zijne Excellentie ging daartoe over onder het uitspreken van de volgende woorden:

„De stichting dezer Hoogeschool is een goede daad geweest van Nederlanders, dubbel te waardeeren omdat zij anderen ten voetspoor kan dienen op een door ons nog te zelden betreden pad.

Aan Indië's jongelingschap nu deze zalen te doen leven, te toonen dat in haar zijn de innerlijke kracht en het doorzettingsvermogen, vereischt om, geleid door haar hoogleeraren den thans geopenden nieuwen levensweg zoo te begaan dat zij den Indischen Ingenieur een naam verwerve van gelijk klank als zijn Nederlandschen vakgenoot in binnen- en buitenland siert.

Gloete in wie deze Hoogeschool verlaat naast liefde voor zijn vak, liefde voor Indië, het land dat hem een onafzienbaar arbeidsveld biedt.

Tarwijn ik aan Directeuren, Curatoren en Hoogleeraren de gelukwenschen van den Minister van Koloniën breng, open ik de Technische Hoogeschool."

De oorkonde, ontworpen en geteekend op het architectenbureau Hulswit en Ferment, bevat den volgende tekst:

„Op heden, den derden Juli van het jaar negentienhonderd en twintig heeft Zijne Excellentie Mr. J. P. Graaf van Limburg Surum, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, geopend de Technische Hoogeschool, stichting van het Koninklijk Instituut voor Hooger Technisch Onderwijs in Nederlandsch-Indië. En is hiervan deze oorkonde opgemaakt en getekend."

Ze werd ondertekend door den Gouverneur-Generaal, den Directeur van Onderwijs en Eeredienst, den Vertegenwoordiger van den Raad van Beheer van het Instituut, de voorzitters van de Colleges van Curatoren en Directeuren, en den Rector Magnificus, en zal worden opgehangen in de bibliotheek der Hoogeschool.